

Datum : 24 augustus 2021
Aan : Fractie Water Natuurlijk
Van : College van dijkgraaf en hoogheemraden
Betreft: Beantwoording van de op 7 juli 2021 van de fractie water Natuurlijk ontvangen vragen m.b.t. regulering gemotoriseerd vaarverkeer Kromme Rijn
CC : Overige leden algemeen bestuur
DM nummer : 1793837

Inleiding.

Op 6 juli 2021 ontvingen wij de onderstaande artikel - 40 vragen van de fractie Water Natuurlijk. In de inleiding geeft de fractie aan:

'De afgelopen jaren is naar aanleiding van vragen van de fractie van Water Natuurlijk reeds bij diverse gelegenheden in het Algemeen Bestuur gesproken over de mogelijkheden die het waterschap heeft om vervuillende boten te kunnen weren en de toenemende aantallen vaarvergunningen te kunnen beperken. Het college heeft beloofd dat zij zich inspent om samen met de gemeenten Utrecht en Bunnik toe te werken naar een verbod voor (vervuillende) brandstofmotoren.' Hieronder geven wij antwoord op de gestelde vragen".

Vraag 1. "Over de voortgang heeft de fractie van Water Natuurlijk een aantal vragen: Kan het college aangeven wat precies de beheerdersrol van het waterschap is met betrekking tot de Kromme Rijn en wanneer het waterschap haar beheerdersrol concreet naar behoren heeft vervuld? Kan hierbij verwezen worden naar regelgeving en beleid waarin dit is vastgelegd?"

Antwoord: Het waterschap heeft de wettelijke taak de zorg voor het watersysteem door het voeren van peilbeheer, dit volgt uit artikel 1, lid 2 Waterschapswet. Tevens draagt het waterschap zorg voor de aanvoer van zoetwater in zeer droge perioden ten behoeve van de Klimaatbestendige wateraanvoer (KWA++) om verzilting in het westen van het land tegen te gaan en de Vecht. Daarnaast draagt het waterschap zorg voor voldoende water voor de verschillende gebruiksfuncties zoals natuur, landbouw en recreatie op basis van artikel 2.1, lid 1, onder c Waterwet.

Onze beheertaken met betrekking tot de waterkwaliteit komen voort uit de Kaderrichtlijn water. Wij hebben onze rol naar behoren vervuld als wij die inspanningen hebben verricht die nodig worden geacht om gebruikersfuncties veilig te stellen. Voor het behalen van resultaten zijn wij echter mede afhankelijk van andere factoren, zoals extreme weersomstandigheden en het gedrag van het publiek.

Vraag 2. "Wat is volgens het college de rol van het waterschap in het faciliteren van recreatief medegebruik van water?"

Antwoord: Wij staan recreatief medegebruik, waaronder varen, toe voor zover de waterstaatkundige functie niet in het geding komt. Daarbij zijn de randvoorwaarden dat het varen niet ten koste gaat van de overige waterstaatkundige functies en dat het varen mogelijk is binnen de ruimte die nodig is voor de waterstaatkundige functie. (Nota Vaarwaterbeleid. HDSR, 2015)

Het waterschap stelt regels om belemmeringen in de vaarweg, zoals versmallingen en lage bruggen, tegen te gaan. Om invulling te geven aan het nautisch bevoegd gezag heeft het waterschap de rol van waterpolitie en dient het te handhaven op vaarsnelheden, aanlegplaatsen et cetera. (Waterkoers 2016 – 2021)

Vraag 3. “In hoeverre zijn de effectindicatoren 12 ‘Waterrecreant waardeert het watersysteem’ en 13a ‘Recreatief medegebruik van waterassets waar mogelijk faciliteren’ bruikbaar voor het kunnen meten en beoordelen of er een goede balans is in de verschillende wensen/belangen en natuurwaarden, passend bij een rivier met natuurbestemming? Zijn de natuurwaarden voldoende beschermd?”

Antwoord: De genoemde effectindicatoren zijn daar niet voor bedoeld. Deze effectindicatoren zijn opgezet om de directe effecten in beeld te brengen van de inspanningen van HDSR voor recreatief medegebruik. HDSR spant zich in om vanuit de eigen mogelijkheden bij te dragen aan het behoud van natuurwaarden, ook voor de Kromme Rijn. Of de natuurwaarden voldoende zijn beschermd is niet ter beoordeling van HDSR, maar van het bevoegd gezag – voor de natuurwaarden van de Kromme Rijn is dat de Provincie Utrecht.

Bescherming van natuurwaarden in het water (o.a. waterplanten en macrofauna) is geborgd via de Kaderrichtlijn Water (Programma gezond water).

Wij streven naar een goede aquatische waterkwaliteit. Voor de bovenloop van de Kromme Rijn staan wij geen gemotoriseerd varen toe. Voor de benedenloop staan wij gemotoriseerde recreatievaart toe en bereiken we een balans tussen natuur en recreatie door het treffen van maatregelen als natuurvriendelijke oevers.

Vraag 4. “Heeft het college er zicht op hoeveel motorboten op diesel en hoeveel boten met een elektromotor er in 2020 ongeveer op de Kromme Rijn voeren? En hoeveel hiervan geen vergunning hadden? Zo ja, kunt u deze cijfers met het AB delen? Zo nee, deelt het college de mening dat het wenselijk is om wel over deze gegevens te beschikken? Zo nee, waarom niet?”

Antwoord: Er worden geen vaarbewegingen bijgehouden. Wel hebben we inzicht in het aantal vergunningen dat wij afgeven voor gemotoriseerde boten. Ook zijn er in beperkte gevallen vergunningen afgegeven aan verhuurbedrijven. Daarnaast wordt er nautisch toezicht gehouden, waarbij vergunningcontroles plaatsvinden.

Voor de benedenloop van de Kromme Rijn worden vergunningen verleend voor vaartuigen met een verbrandingsmotor voor een jaar en voor vaartuigen met een elektromotor voor onbepaalde tijd. In 2020 zijn er 307 vergunningen afgegeven, waarvan circa 75 % voor brandstofmotoren.

In de loop der jaren zijn tot op heden circa 220 vergunningen voor onbepaalde tijd verleend.

Bij controles komt het incidenteel voor dat zonder vergunning wordt gevaren; in die gevallen wordt ingegrepen.

Op de Bovenloop van de Kromme Rijn is tot nu toe geen of zeer incidenteel en onder stringente voorwaarden gemotoriseerde recreatievaart toegestaan, o.a. gelet op het specifiek educatief karakter in die gevallen (Nota Vaarwaterbeleid, 2015). Voor de bovenloop van de Kromme Rijn is er één vergunning afgegeven voor de Krommerijnder (elektromotor).

Vraag 5. “Hoeveel klachten zijn afgelopen twee jaar (ook pré corona) bij het waterschap binnen gekomen over boten op de Kromme Rijn en wat heeft het waterschap concreet met deze klachten gedaan? Is er met de gemeenten Utrecht en Bunnik uitwisseling over klachten en de afhandeling ervan? Zo nee, waarom niet?”

Antwoord: Tussen 1 januari 2019 en half juli 2021 zijn er 10 tot 15 meldingen binnengekomen over boten op de Kromme Rijn. Deze betreffen overlast door aanmeren, te snel varen en op illegaal varen. Deze meldingen zijn allemaal opgepakt en afgehandeld.

Er is contact opgenomen met de melders. In veel gevallen betrof het klachten over zaken buiten de bevoegdheid van het waterschap (geur, lawaai, recreatieve druk). Waar een overtreding onder bevoegdheid van het waterschap aan de orde was, is gehandhaafd.

Beantwoording schriftelijke vragen

ex art. 40 Reglement van Orde

HDSR pakt de meldingen op waarvoor het waterschap bevoegd gezag is. Bij meldingen waarvoor de gemeente bevoegd gezag is, verwijzen we de melder door. De klachten worden niet uitgewisseld met de gemeenten om verkeerde interpretatie van de klacht te voorkomen.

Vraag 6. *“Deelt het college de mening van de fractie van Water Natuurlijk dat het niet goed is als de klachten afstralen op HDSR als vergunningverlener, terwijl HDSR mede afhankelijk is van de regels van de gemeenten en dus niet zelfstandig kan besluiten effectief tegen de overlast op te treden? Zo nee, waarom niet?”*

Antwoord: Ja, het is inderdaad niet goed als klachten over zaken die niet binnen onze bevoegdheid liggen wel op ons afstralen. Om dat te voorkomen geven wij in onze communicatie met melders/klagers en op onze website daarom ook altijd duidelijk aan waar de grenzen in onze bevoegdheden zitten – zodat duidelijk is welk bevoegd gezag voor welk probleem verantwoordelijk is bij het varen op de Kromme Rijn.

Vraag 7. *“Deelt het college de mening van de fractie van Water Natuurlijk dat het onwenselijk is dat met het blijven verlenen van vaarvergunningen, het reguleren en uitfasen van (vervuilende) dieselmotoren op de Kromme Rijn in de tijd steeds verder naar achteren wordt geschoven? Zo nee, waarom niet?”*

Antwoord: Ja. Consensus met betrokken gemeenten is hiervoor noodzakelijk. Juist daarom is het waterschap in overleg getreden met de gemeenten Utrecht en Bunnik om gezamenlijk te bekijken wat de mogelijkheden zijn voor beperkingen van het varen op de Kromme Rijn - vanuit ieders verantwoordelijkheid als bevoegd gezag voor een specifiek taakgebied - om zo tot een integrale benadering en een mogelijke oplossing te komen van dit vraagstuk. Dit overleg loopt nog.

Vraag 8. *“Deelt het college de mening van de fractie van Water Natuurlijk dat het feit dat slechts een onopvallend gesitueerd verbodsbordje voor motorboten zonder vergunning (halverwege de donkere onderdoorgang van de Waterlinieweg), onvoldoende is om effectief te handhaven? Zo nee, waarom niet?”*

Antwoord: Voor het feitelijke toezicht en handhaven op de nautische veiligheid en bezit van vergunning is een beperkte bebording geen beletsel. Vanuit een communicatieve overweging zou een uitgebreidere bebording wenselijk kunnen zijn.

Vraag 9.” *Kan het college aangeven wat het waterschap doet op het gebied van handhaving? Wat de gemeenten Utrecht en Bunnik doen aan handhaving en hoe ten aanzien van de handhaving onderling wordt samengewerkt?”*

Antwoord: Op de vaarwegen in ons beheergebied, met name de Gekanaliseerde Hollandsche IJssel en de Kromme Rijn, wordt gebiedsgericht nautisch toezicht gehouden. Daarmee is de afgelopen jaren onze zichtbaarheid op het water vergroot. Tijdens het vaarseizoen wordt gelet op brugspringers, te hard varen, illegaal aanleggen, vaarvergunningen en wrakken. Het borgen van de veiligheid op het water is daarbij de belangrijkste prioriteit. Buiten het vaarseizoen wordt gecontroleerd op het verkeerd innemen van een ligplaats. Afgelopen jaren is door onze toezichthouders vooral gewaarschuwd en voorlichting gegeven. Onder het nieuwe Uitvoeringsbeleid VTH (2021-2026) c.q. conform het jaarplan 2021 zal meer gehandhaafd worden. Voor nautisch / vaarwegen is dat strafrechtelijk.

De gemeenten hebben hun eigen verantwoordelijkheid voor taken waar ze bevoegd op zijn (overlastklachten, zoals geluid en stank).

Het is ons niet bekend wat de gemeenten Utrecht en Bunnik aan handhaving doen. Contacten met Buitengewoon opsporingsambtenaren van de gemeenten Utrecht en Bunnik hebben niet geleid tot operationele samenwerking op het gebied van toezicht en handhaving.

Vraag 10. *“Hoe vorderen de gesprekken en samenwerking met gemeenten Utrecht en Bunnik en ook de provincie over het terugdringen van gemotoriseerd vaarverkeer (met dieselmotoren dan wel elektrisch aangedreven) en de bescherming van de natuur en rust op de Kromme Rijn? Is er bijvoorbeeld overeenstemming tussen het waterschap, de betrokken gemeenten en de provincie over wat de maximaal toelaatbare recreatiedruk is op het Kromme Rijn-systeem? Welke maatregelen worden gezien als effectief*

Beantwoording schriftelijke vragen

ex art. 40 Reglement van Orde

en wat is de planning om ze in werking te zetten? Wordt schone diesel gezien als tussenoplossing in het uitfasen van dieselmotoren? Wat is de precieze rol van het waterschap en wat die van de gemeente en/of de provincie? Kan hierbij ook het juridisch kader worden geschetst?"

Antwoord: Argumenten voor een verbod op brandstofmotoren zijn stank- en geluidsoverlast. Dat zijn geen water gerelateerde aspecten en vallen onder bevoegdheden van de gemeenten. De gemeenten kunnen op basis van stank- en geluidsoverlast brandstofmotoren verbieden. De verkeersborden die geplaatst dienen te worden om de schippers dit duidelijk te maken zijn borden die voortkomen uit de Scheepvaartverkeerswet. HDSR is het nautisch beheerder in de zin van de Scheepvaartverkeerswet. HDSR is daarmee bevoegd tot het vaststellen van een Verkeersbesluit om deze borden te plaatsen. Samenwerking tussen het waterschap en de gemeenten is daarom noodzakelijk. De provincie is hier bij niet betrokken.

Omdat voor het realiseren van een verbod om brandstofmotoren consensus met de gemeente nodig is, zijn afgelopen jaren diverse gesprekken met de gemeenten Utrecht en Bunnik gevoerd. Deze gesprekken hebben tot doel te komen tot overeenstemming over het proces met betrekking tot invoering van een verbod van brandstof motoren.

Hierbij streven we naar eenzelfde regime op de hele benedenloop van de Kromme Rijn, waarbij HDSR nautisch beheerder is tussen Werkhoven en de Waterlinieweg in Utrecht en de gemeente Utrecht ten westen van de Waterlinieweg. De gemeente Utrecht geeft in deze gesprekken aan voorstander te zijn van een verbod op brandstofmotoren. Zij hebben al veel tijd in de voorbereiding gestoken.

Personeelwisselingen hebben wat vertraging opgeleverd. De gemeente Bunnik is ook wel voorstander van een verbod op brandstofmotoren, maar geeft ook aan hierin de gemeente Utrecht te volgen. De gesprekken met Bunnik lopen tot nu toe stroef; het realiseren van een verbod op brandstofmotoren vraagt om een niet alledaagse oplossing, waar binnen een kleine gemeente blijkbaar moeilijk capaciteit voor is te vinden.

In de loop van de tijd hebben we zicht gekregen in de oplossingsrichting van dit complexe vraagstuk. Komende tijd kan dit uitgewerkt worden, al zijn we daarbij wel mede afhankelijk van de gemeenten, nu en na de gemeenteraadsverkiezingen van 22 maart 2022. Bij de gemeente Utrecht wordt het eind augustus pas duidelijk op dit dossier met de verkiezingen in zicht nu al verder wordt uitgewerkt of dat daarmee tot na de verkiezingen wordt gewacht

Er is nog niet aangeduid wat de maximaal toelaatbare recreatiedruk op de Kromme Rijn is. Wij zijn nu bezig om te kijken of en hoe de effecten van gemotoriseerd varen op de waterkwaliteit en natuurwaarden kunnen worden gekwantificeerd. Zodoende zijn ook eventuele maatregelen niet benoemd.

Door het gebruik van schone diesel neemt de uitstoot af, maar het probleem van stank- en geluidsoverlast blijft bestaan.

Vraag 11. *"Zijn er vergelijkbare wateren met natuurbestemming die HDSR als voorbeeld neemt/kan nemen?"*

Antwoord: Niet binnen ons beheergebied, maar de Overijsselse Vecht is interessant vanwege de beide functies natuur en recreatie.

Vraag 12. *"Welke voornemens heeft het college om het waterbewuste gedrag (zoals benoemd in het Waterbeheerprogramma 2022-2027) van waterrecreanten te stimuleren?"*

Antwoord: Aan het onderwerp 'waterbewust leven en genieten van water' uit het waterbeheerprogramma 2022 – 2027 dat in december 2021 door het AB zal worden vastgesteld, zal komende jaren verdere invulling worden gegeven.